

ПОЛИТИКА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ИНТЕРВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

1. Принципи, ценности, философия

Основен принцип при изграждането на институционална политика за противодействие на тормоза в ДГ № 11 е прилагането на цялостен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и насилието за създаване на по - сигурна образователна среда. Изграждането на защитна мрежа поставя ясни граници за формирането на ценности, правила и процедури, които не допускат прояви на насилие и тормоз в ДГ .

В ДГ 11 има:

- единни правила и решения във връзка с проявите на тормоз;
- създадени са условия за превантивна работа;
- децата са включени в образователни дейности и игри, чрез които се възпитава уважение и толерантност към различията, развива се чувствителност към границите на другия, етика на взаимоотношенията, кое поведение е приемливо и кое не, как да се реагира на неприемливо поведение и др.;
- система за интервенция;
- учители и родители са запознати с реда и условията за информиране и адекватна помощ;
- провеждат се консултации за родители за решаване на житейски казуси, подкрепа и обучение, за повишаване компетенциите по актуални проблеми, включително и по посока овладяване на модели за подкрепа при различни форми на тормоз и насилие.

Причините за насилието са много и комплексни и детската градина трудно би могла да повлияе на всички. Екипа на ДГ 11 насочва своите усилия към тези фактори, които са свързани със средата в ДГ и които допринасят за проявата на агресия и за утвърждаване на агресивни модели на поведение, чрез:

- системни усилия за възпитаване у децата на социални умения и нагласи, които не допускат насилие във взаимоотношенията;
- подобряване на физическата среда в детската градина, която не съдържа предпоставка за изява на агресивното поведение и в същото време създава условия за формирането на групата като общност;
- работа с нагласите към ученето, които намаляват съревнователния елемент между децата за сметка на екипната работа и споделяне на проблеми в общността на групата;

- следване на последователни стъпки за подкрепа и разбиране на последиците от насилието и за справяне с неприемливото поведение на децата, които не наблягат на наказанието.

Институционалната политика се реализира на равнище детска градина и на равнище детска група, като на всяко едно от тези равнища се осъществяват дейности по превенция и интервенция (реакция).

Превенцията на тормоза включва комплекс от мерки, които имат за цел ограничаване и/или елиминиране на предпоставките и рисковите фактори, допринасящи за насилието. Превенцията поставя приоритет върху дейности на равнище група, например създаване на правила на отношения, четене на художествена литература, тематични дискусии, куклени етюди, ролеви игри. Дискусиите са възможност в групата да се поставят за обсъждане въпроси, които вълнуват или смущават децата, като по този начин се създава пространство за отработване на агресията чрез говорене, разыгране на ситуации, тяхното обсъждане и съответно осмисляне.

Интервенциите включват действия и мерки, които целят спиране и разрешаване на възникнала вече ситуация на тормоз и насилие, като се отчитат индивидуалните потребности на всяко дете, въввлечено пряко или косвено в ситуацията, и се прилага принципа на най-добрия интерес на детето. В по-голямата си част интервенциите включват отговора на ДГ при възникнали ситуации на тормоз и насилие.

2.Разработване на система от мерки за реализиране на сигурна образователна среда

2.1. Създаване на координационен съвет

Със заповед на Директора се създава координационен съвет с ясни функции и делегирани отговорности, който отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с тормоза.

2.2.Оценка на ситуацията

Оценката и анализирането на ситуацията са от значение за планирането на дейности за изграждане на сигурна образователна среда. Оценката съдържа описание на следното: До колко са запознати заинтересованите страни с темата за насилие и тормоз?; Какви видове и форми на насилие и тормоз има в детската градина?; Колко често те се проявяват? Къде са местата, на които най-често се случват?; Кой са участниците?; Как се е реагирало до момента?; Какво следва да се предприеме, за да бъде реакцията ефективна?

2.3.Изготвяне на план за превенция и интервенция на насилието и тормоза

В началото на учебната година КС изготвя план за противодействие на тормоза. Този план съдържа описание на всички дейности по превенция и интервенция на равнище група и ДГ. Той е със срок една учебна година и се ревизира и актуализира всяка учебна година.

2.4. Планиране/актуализиране на дейности по превенция

2.4.1 Дейности по превенция на равнище детска градина

Актуализиране на етичен кодекс на институционалната общност съгласно **Наредба № 15** от 22.07. 2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите,

директорите и другите педагогически специалисти и съгласно ЗПУО. Етичният кодекс на институционалната общност включва всички участници в предучилищното и училищното образование.

Обновяване на визуализирани правила на групата

- 1.Учителските екипи по възрастови групи формулират правила на поведение и ценности и ги визуализират;
- 2.Запознаване на институционалната общност с определението, проявлението и последиците от насилието и тормоза;
- 3.Повишаване квалификацията на педагогическия персонал за работа с програмите, включително реализиране на специализирани обучения за превенция и справяне с насилието и тормоза;
- 4.Информирание и актуализиране на информацията за наличните ресурси - съществуващи услуги и програми за превенция и противодействие на насилието и тормоза в детската градина и центъра за подкрепа на личностното развитие;
- 5.Планиране на конкретни дейности на ниво ДГ / група за реализиране на партньорство с родителите - отбелязване на празници , работилници с родители , изложби

2.4.2. Дейностите за превенция на ниво група включват:

Децата и учителят създават визуализирани правила за поведение на групата (описано като първа стъпка от създаването на единни институционални правила в 2.4.1. Дейности по превенция на равнище институция).

Обучителни дейности и работа с групата, в които водеща роля има учителят . При работата на равнище група следва да се прилагат всички форми на групова работа, дискусии, решаване на казуси, ролеви игри, споделяне на опит, като се използват възможностите на учебната програма, включително теми от глобалното, гражданското, екологичното, здравното, интеркултурното образование. Целта е да се създаде пространство, в което се говори открито за насилието и тормоза и се работи за формирането у децата на нагласи и социални умения за здравословно и ненасилствено общуване, емпатия, толерантност и уважение към различията, решаване на конфликти и др. Основните теми могат да бъдат:

- 1.Правата на децата и отговорностите, които те създават по отношение на околните.
- 2.Ценностите — какво са, какви могат да бъдат, как се проявяват в поведението, как се прилагат в ежедневието?
- 3.Какво представляват насилието и тормозът, разпознаваме ли ги, как можем и на кого да съобщаваме за случаи на насилие и тормоз?
- 4.Какви са преживяванията на извършителя, последователите, потърпевшия и наблюдателите?
5. Как се чувстваме, когато видим прояви на насилие и тормоз и какво правим? Какво можем да направим?
6. Провеждане на тематични родителски срещи.

2.5 Дейности по интервенция

2.5.1 Дейности по интервенция на ниво институция

Дейностите по интервенция на ниво институция задължително се включват в Годишния план за дейността на институцията и се приемат на първия педагогически съвет за учебната година.

Включват:

- Създаване/актуализиране на процедури за действие при инциденти, работа по случай, включително насочване към услуги;

- Водене на дневник със случаи и процедури за управление на информацията.

Дневникът със случаи се създава за целите на анализа и планирането на цялостна политика за превенция и интервенция на насилието и тормоза. В него се документират единствено ситуациите, съответстващи на II и III ниво според приетата класификация, при които е необходима и намесата на координационния съвет.

На базата на вписаните ситуации, координационният съвет извършва анализ и оценка на риска от продължаване на насилието и тормоза. Дневникът се съхранява при Председателя на координационния съвет от съответния сграден фонд.

- Инициране на работа по случай, включително насочване на случая към други служби.

2.5.2 Дейности по интервенция на ниво група - отнасят се до всички ситуации на насилие и тормоз според приетата класификация (Приложение 1).

Обсъждане между децата и учителя на групата с цел изясняване на възникнал проблем, влиянието върху всички участници и свидетели, последствията, както и възможните решения.

Съвместни действия между учител и психолог и включване на външни специалисти.

Може да се организират допълнителни занятия с цялата група с подкрепата на психолог. За целта би могъл да се покани и външен за детската градина специалист.

Използване на посредник при разрешаване на конфликта.

3.Работа с родители – Включването на родителите е важна част от реализирането на цялостната политика и важно условие за нейната ефективност. Съгласно институционалните политики родителите се привличат като партньори в дейностите по превенция и интервенция.

Партньорството с родителите за съдействие по **превенция** на насилието и тормоза може да се осъществява чрез:

3.1. Провеждане на тематична родителска среща, в която учителите да запознаят родителите с цялостната политика, да им се представят основните моменти в механизма и да се дискутира тяхната готовност да участват ;

3.2. Покана към родители, които да се включат, като представят своите професии, хобита, интереси, така че да направят видима връзката между образованието и приложението му в живота;

3.3. Идентифициране на родители, които могат да бъдат посредници за осъществяване на връзка между детската градина и други организации и институции. Родителското съдействие може да има различни измерения, като:

- родители - специалисти от областта на помагащите професии (психолози, социални работници, медиатори, лекари) или други професии, които могат да бъдат полезни и с чиято помощ могат да се реализират институционални инициативи;
- родители, изявили желание да се включат в групи за придружаване на деца при организирани посещения ;
- родители, изявили желание да бъдат посредници между детската градина и родителите или други организации и институции, когато това се налага.

Партньорството с родителите в случаи на **интервенция**: във всички случаи е необходимо родителите на участващите в ситуацията на насилие или тормоз деца да бъдат уведомени за случилото се, както и за предприетите от институцията действия за разрешаване на ситуацията.

Насоки към учителя за разговор с родителите:

- Добре е разговорът да бъде започнат със силните страни на децата и след това да се представи ситуацията. Това ще помогне за свалянето на напрежението още в началото.
- Добре е останалите родители от групата също да бъдат информирани за ситуацията и предприетите действия с цел изясняване на неизвестните и сваляне на напрежението. По този начин се ограничават различни интерпретации и спекулации поради непознаване на ситуацията. Родителите трябва да бъдат информирани, че критиките, обидите и negliжирането на другото дете или деца от тяхна страна са недопустими и само ще задълбочат конфликта.
- Разговорът трябва да бъде проведен на подходящо място, в партньорски взаимоотношения, като се остави отворено пространство за споделяне на техните опасения и гледни точки; от разговора могат да бъдат изведени конкретни договорености - кой какво може да предприеме и какво се очаква като резултат. Конструктивно е учителят да дава конкретни препоръки на родителите какво биха могли да направят и да обсъжда дали това е според възможностите им. По преценка, учителят може да насочи родителите за консултация със специалисти при необходимост.

Насоки за работа с родители, когато не съдействат:

В случай че родителите отказват да съдействат или по някакъв начин възпрепятстват действията на детската градина, учителят следва да се обърне към координационния съвет и случая да се обсъди.

4.Съвместна работа с други институции и служби – АСП, ДАЗД, МВР, РУО, МОН И др.